

บทสรุป

การวิจัยเรื่องนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาคุณวุฒิของอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนในวิทยาลัยครู ที่เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี 17 วิทยาลัย ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 เพื่อเสนอข้อเท็จจริงในสภาพปัจจุบันสำหรับเป็นแนวทางในการพิจารณาจัดปรับปรุงระดับวุฒิอาจารย์หมวดวิชาต่าง ๆ ในวิทยาลัยครูให้เหมาะสมยิ่งขึ้น การวิจัยนี้มุ่งศึกษาในเรื่อง

1. การกระจายของอาจารย์วิทยาลัยครูที่มีวุฒิกู และ การกระจายของอาจารย์แต่ละวุฒิ

2. ระดับวุฒิของอาจารย์จำแนกตามหมวดวิชาที่เปิดสอนในวิทยาลัยครู

3. การเปรียบเทียบระดับวุฒิของอาจารย์แต่ละหมวดวิชาในวิทยาลัยครู

ผู้วิจัยได้คัดลอกข้อมูลวุฒิอาจารย์จากรายงานภาคสถิติ แบบรายงานครู ปีการศึกษา 2518 ของวิทยาลัยครูทั้ง 17 แห่ง จากกองแผนงาน กรมการฝึกหัดครู ได้กลุ่มตัวอย่างอาจารย์ รวม 2599 คน และได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าการกระจายร้อยละของกลุ่มตัวอย่างอาจารย์แต่ละหมวดวิชาในวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง อาจารย์ที่มีวุฒิกูและไม่มีวุฒิกู จำนวนอาจารย์ระดับวุฒิต่าง ๆ เปรียบเทียบค่าการกระจายของกลุ่มตัวอย่างอาจารย์แต่ละประเภทกับเกณฑ์ปกติ ทดสอบความมีนัยสำคัญด้วยการทดสอบค่าซี (Z-test) กำหนดค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับวุฒิอาจารย์ประเภทต่าง ๆ เปรียบเทียบระดับวุฒิระหว่างอาจารย์แต่ละหมวดวิชา แต่ละวิทยาลัย กับเกณฑ์ความต้องการขั้นต่ำ และเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับวุฒิอาจารย์ระหว่างส่วนกลางกับส่วนภูมิภาคในภาคต่าง ๆ ระหว่างวิทยาลัยในแต่ละภาค ทดสอบความมีนัยสำคัญด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

ข้อค้นพบ

จากผลของการวิจัยเรื่องคุณวุฒิของอาจารย์ในวิทยาลัยครู ได้ข้อค้นพบดังนี้

1. การกระจายของอาจารย์วิทยาลัยครูที่มีวุฒิปริญญา และการกระจายของอาจารย์แต่ละวุฒิ

1.1 จำนวนอาจารย์วิทยาลัยครูที่มีวุฒิปริญญา มีร้อยละ 89.57 แสดงว่า อาจารย์ที่สอนในวิทยาลัยครูส่วนใหญ่เป็นวุฒิปริญญา

วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา มีจำนวนร้อยละของอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาสูงกว่าปกติ อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 และวิทยาลัยครูเชียงใหม่ มีจำนวนร้อยละของอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญา น้อยกว่าปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

หมวดวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ การศึกษา และหัตถศึกษา มีจำนวนร้อยละของอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาสูงกว่าปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 และ .05 ตามลำดับ หมวดคหกรรมศาสตร์ เกษตรกรรม และบรรณารักษศาสตร์ มีจำนวนร้อยละของอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญา น้อยกว่าปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 และ .05 ตามลำดับ นอกจากนี้ที่กล่าวนี้ มีระดับวุฒิของอาจารย์เป็นปกติ

1.2 จำนวนอาจารย์วิทยาลัยครูที่มีวุฒิปริญญาสูงกว่าปริญญาตรี, ปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี มีร้อยละ 24.40 , 70.68 และ 4.92 ตามลำดับ

วิทยาลัยครูจันทระเกษม ส่วนสุนันทา พระนคร พระนครศรีอยุธยา บ้านสมเด็จเจ้าพระยา และ ส่วนคุลิต มีจำนวนร้อยละของอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาสูงกว่าปริญญาตรี มากกว่าปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 และ .05 ตามลำดับ วิทยาลัยครูยะลา นครราชสีมา นครศรีธรรมราช เพชรบุรี (ลพบุรี) และ อุทธรธานี มีจำนวนร้อยละของอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาสูงกว่าปริญญาตรี น้อยกว่าปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 และ .05 ตามลำดับ

หมวดวิชาภาษาอังกฤษ และการศึกษา มีจำนวนร้อยละของอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาสูงกว่าปริญญาตรีมากกว่าปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 และหมวดวิชาภาษาไทย คหกรรมศาสตร์ ดนตรี-นาฏศิลป์ ศิลปศึกษา หัตถศึกษา และพลานามัย มีจำนวน

ร้อยละของอาจารย์ที่มีวุฒิสองกว่าปริญญาตรี น้อยกว่าปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ

.01

2. ระดับวุฒิของอาจารย์ในวิทยาลัยครู

2.1 ค่าเฉลี่ยของระดับวุฒิอาจารย์ที่สอนในวิทยาลัยครูที่เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรีทั้งหมดเท่ากับ 16.42 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ความต้องการขั้นต่ำหรือระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

2.2 ระดับวุฒิของอาจารย์วิทยาลัยครูที่เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี 16 แห่ง ยกเว้น วิทยาลัยครูยะลา สูงกว่าเกณฑ์ความต้องการขั้นต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 สำหรับวิทยาลัยครูยะลา ระดับวุฒิอาจารย์สูงกว่าเกณฑ์ความต้องการขั้นต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

2.3 ระดับวุฒิของอาจารย์หมวดภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การศึกษา บรรณารักษศาสตร์ และเกษตรกรรม สูงกว่าเกณฑ์ความต้องการขั้นต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 และ .05 ตามลำดับ

ระดับวุฒิของอาจารย์หมวดคหกรรมศาสตร์ ศิลปศึกษา หัตถศึกษา และพลานามัย มีค่าเท่ากับเกณฑ์ความต้องการขั้นต่ำหรือระดับปริญญาตรี แต่ระดับวุฒิของอาจารย์หมวดดนตรี-นาฏศิลป์ ต่ำกว่าเกณฑ์ความต้องการขั้นต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ

.01

2.4 วิทยาลัยครูที่มีค่าเฉลี่ยของระดับวุฒิของอาจารย์หมวดวิชาต่าง ๆ สูงกว่าเกณฑ์ความต้องการขั้นต่ำ แยกตามหมวดวิชา ดังนี้

หมวดภาษาไทย มี 5 วิทยาลัย คือ สวนสุนันทา พระนครศรีอยุธยา บ้านสมเด็จเจ้าพระยา สวนดุสิต และ พระนคร

หมวดภาษาอังกฤษ มี 12 วิทยาลัย คือ จันทรเกษม บ้านสมเด็จเจ้าพระยา สวนสุนันทา สวนดุสิต พระนคร พระนครศรีอยุธยา นครสวรรค์ เชียงใหม่ พิบูลสงคราม (พิษณุโลก) อุตรธานี อุบลราชธานี และมหาสารคาม

หมวดสังคมศึกษา มี 10 วิทยาลัย คือ จันทรเกษม สวนสุนันทา สวนดุสิต พระนครศรีอยุธยา บ้านสมเด็จเจ้าพระยา สงขลา พิบูลสงครามพิษณุโลก นครสวรรค์ อุตรธานี และนครราชสีมา

หมวดคณิตศาสตร์ มี 6 วิทยาลัย คือ จันทรเกษม บ้านสมเด็จเจ้าพระยา
สวนสุนันทา พระนคร สงขลา และ พระนครศรีอยุธยา

หมวดวิทยาศาสตร์ มี 12 วิทยาลัย คือ จันทรเกษม สวนสุนันทา พระนคร
พระนครศรีอยุธยา เชียงใหม่ อุตรธานี อุบลราชธานี บ้านสมเด็จเจ้าพระยา สวนกุหลาบ เทพสตรี
ลพบุรี พิบูลสงครามพิษณุโลก และ นครสวรรค์

หมวดการศึกษา มี 16 วิทยาลัย ยกเว้น วิทยาลัยครูอุตรธานี

3. การเปรียบเทียบระดับวุฒิของอาจารย์ในภาคต่าง ๆ

3.1 การเปรียบเทียบระดับวุฒิอาจารย์ระหว่างภาค ปรากฏว่า ระดับวุฒิของ
อาจารย์วิทยาลัยครูส่วนกลางสูงกว่าส่วนภูมิภาค อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01
และในระหว่างภาคต่าง ๆ ปรากฏว่า ระดับวุฒิของอาจารย์วิทยาลัยครูภาคกลางสูงกว่าภาคใต้
และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ภาคเหนือสูงกว่า
ภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 และ .05
ตามลำดับ

3.2 การเปรียบเทียบระดับวุฒิอาจารย์ระหว่างวิทยาลัยครูในภาคต่าง ๆ ปรากฏ
ว่า

ในส่วนกลาง ระดับวุฒิของอาจารย์วิทยาลัยครูสวนสุนันทา สูงกว่าวิทยาลัยครู
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา และวิทยาลัยครูสวนกุหลาบ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

ในภาคกลาง ระดับวุฒิของอาจารย์วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา สูงกว่าวิทยาลัย
ครูเทพสตรีลพบุรี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

ในภาคใต้ ระดับวุฒิของอาจารย์วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช สูงกว่าวิทยาลัยครู
ยะลา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า ระดับวุฒิโดยเฉลี่ยของอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนในวิทยาลัยครูที่เปิด
สอนถึงระดับปริญญาตรี สูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด คือ สูงกว่าระดับปริญญาตรีเล็กน้อย
อาจารย์ส่วนใหญ่มีวุฒิระดับปริญญาตรี ซึ่งมีจำนวนถึงร้อยละ 70.68 วุฒิสองกว่าระดับปริญญาตรี
มีจำนวนร้อยละ 24.40 และวุฒิต่ำกว่าระดับปริญญาตรี มีจำนวนร้อยละ 4.92 ถ้าหาก

ในอนาคตวิทยาลัยครูจะมีโครงการผลิตครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) เปลี่ยนมาผลิตครูระดับปริญญาตรีแต่เพียงอย่างเดียวแล้ว จำนวนอาจารย์วุฒิสูงกว่าระดับปริญญาตรีควรจะมีเพิ่มมากกว่านี้ เพราะอาจารย์ผู้สอนควรจะมีคุณวุฒิสูงกว่าระดับที่จะสอน และถ้าเป็นไปได้ ไม่ควรจะมีอาจารย์ผู้สอนที่มีวุฒิต่ำกว่าระดับปริญญาตรีเหลืออยู่ กรมการฝึกหัดครูควรจะพิจารณาส่งเสริมอาจารย์ที่ยังมีวุฒิฯ ซึ่งส่วนมากเป็นอาจารย์ในหมวดวิชาพิเศษ เช่น ศิลปศึกษา หัตถศึกษา คหกรรมศาสตร์ คนตรี-นาฏศิลป์ ให้ได้มีโอกาสศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนคุณวุฒิให้สูงขึ้นถึงระดับปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ และส่งเสริมอาจารย์วุฒิปริญญาตรีให้มีวุฒิส่งขึ้นถึงระดับปริญญาโทหรือเอก ซึ่งตามมาตรฐานคุณวุฒิของอาจารย์ในสถาบันระดับอุดมศึกษาที่ยูเนสโก กำหนด¹ คือ ควรมีอัตราส่วนอาจารย์วุฒิปริญญาเอก : ปริญญาโท : ปริญญาตรี เท่ากับ 1.5 : 5 : 3.5 แสดงว่า ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาอาจารย์ส่วนใหญ่ควรมีวุฒิระดับปริญญาโท

ในด้านเกี่ยวกับคุณวุฒิครูของอาจารย์ที่สอนในวิทยาลัยครู ปรากฏว่าอาจารย์ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีวุฒิกู คือมีจำนวนร้อยละ 89.57 ผู้ที่ไม่มีวุฒิกู มีจำนวนร้อยละ 11.43 ควรส่งเสริมอาจารย์ที่ไม่มีวุฒิกูให้มีความรู้ทางด้านวิชาศึกษาศาสตร์หรือวิชาครูเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอาจารย์หมวดวิชาเกษตรกรรม ซึ่งมีจำนวนผู้ที่มีวุฒิกูเพียงร้อยละ 24.10 เท่านั้น

จากการพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายภาค ปรากฏว่าอาจารย์วิทยาลัยครูส่วนกลางมีระดับวุฒิโดยเฉลี่ยสูงกว่าส่วนภูมิภาค จำนวนอาจารย์วุฒิสูงกว่าระดับปริญญาตรีในส่วนกลางมีร้อยละ 33.94 ส่วนภูมิภาคมีจำนวนร้อยละ 20.00 ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้อาจารย์ในส่วนภูมิภาคได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงมากขึ้น โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้

ผลการพิจารณาเปรียบเทียบระดับวุฒิอาจารย์แต่ละวิทยาลัย ในหมวดวิชาสามัญที่วิทยาลัยครู สังกัดกรมการฝึกหัดครู ได้เปิดสอนเป็นวิชาเอกในหลักสูตรระดับปริญญาตรี คือ

¹สำนักงานปลัดทบวง ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ, รายงานสรุปสถานะภาพการศึกษาปัจจุบันในสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ระหว่างปี 2515-2516, หน้า 18.

หมวดภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ปากฎา^๖มี
วิทยาลัยบางแห่งที่เปิดสอนในหลักสูตรระดับปริญญาตรี แต่อาจารย์ในหมวดวิชาที่เปิดสอนนั้น
มีระดับวุฒิโดยเฉลี่ยเท่ากับระดับปริญญาตรี ซึ่งควรพิจารณาปรับปรุงให้สูงขึ้น และมีวิทยาลัยครู
บางแห่งที่อาจารย์ในบางหมวดวิชามีระดับวุฒิโดยเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ความต้องการขั้นต่ำ หรือ
ระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ซึ่งอาจนำมาพิจารณาเพื่อเปิด
สอนในหลักสูตรระดับปริญญาตรีในหมวดวิชานั้น เพิ่มขึ้นจากวิทยาลัยครูที่เปิดสอนไปแล้ว ถ้า
หากว่าไต่ถามการพิจารณาคำนวณพร้อมหรือความเหมาะสมทางด้านอื่นแล้ว ดังนี้

วิทยาลัยครูที่เปิดสอนระดับ
ปริญญาในหมวดวิชานั้นแล้ว

วิทยาลัยครูที่ระดับวุฒิอาจารย์โดย
เฉลี่ยสูง สมควรพิจารณาเพื่อเปิด
สอนระดับปริญญาในหมวดวิชานั้นเพิ่มขึ้น

หมวดภาษาไทย บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา สวน-

สุนันทา พระนคร พระนครศรีอยุธยา-

ยา พิบูลสงครามพิษณุโลก*

มหาสารคาม*

หมวดภาษาอังกฤษ บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา สวนสุนันทา พระนครศรีอยุธยา สวนดุสิต

ท่า พระนคร เชียงใหม่ ยะลา*

สงขลา* มหาสารคาม

หมวดสังคมศึกษา บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา สวนดุสิต สวนสุนันทา จันทรวงษ์ พระนคร-

นครสวรรค์ อุตรดิตถ์ มหาสารคาม*

กำแพงเพชรลพบุรี*

หมวดคณิตศาสตร์ จันทรวงษ์

หมวดวิทยาศาสตร์ จันทรวงษ์ สวนสุนันทา เพชรบุรี พระนคร อุตรดิตถ์

(ลพบุรี) พระนครศรีอยุธยา นคร-

สวรรค์ เชียงใหม่ อุบลราชธานี

นครราชสีมา นครศรีธรรมราช*

* หมายถึง วิทยาลัยครูที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีแล้ว และระดับวุฒิอาจารย์โดยเฉลี่ยใน
หมวดวิชานั้นเท่ากับระดับปริญญาตรี ซึ่งควรพิจารณาปรับปรุงให้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจจะทำการวิจัยต่อไป

เนื่องจากปัจจุบันมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการผลิตครูระดับวิทยาลัยอยู่หลายหน่วยงาน ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่า ควรจะทำการวิจัยถึงระดับวุฒิของอาจารย์ในสถานการศึกษาฝึกหัดครู สังกัดอื่น เช่น กรมอาชีวศึกษา กรมพลศึกษา เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับกรมการฝึกหัดครู เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาส่งเสริมและขยายงานด้านการศึกษาฝึกหัดครู ในสาขาวิชาต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย